

Som det af det foran fremførte vil kunne forstaaes, gaar de Linier, en Undersøgelse som den nærværende maa følge, ofte paa tværs af de Linier, der i det praktiske Liv følges, naar Erhvervsvirksomhedernes Udbytteforhold gøres talmæssigt op, idet det her fortrinsvis er ud fra Indehavernes, Aktionærernes Synsvinkel, at Spørgsmaalene ses. Deraf følger, at Undersøgelsen allerede af denne Grund ikke kan naa til Resultater, som i regnskabsmæssig Forstand kan siges at være nøjagtige, men kun kan give et i Hovedtrækkene rigtigt Billede af de paagældende Forhold.

Om det til Undersøgelsen benyttede Materiale og dets Mangler skal der i det følgende gøres nogle Bemærkninger.

Da Departementet ikke har haft Lovhjemmel til at kræve direkte Oplysninger om de paagældende Spørgsmaal meddelte fra de enkelte under Undersøgelsen inddragne Aktieselskaber, og da saavel Industriraadet som Dansk Arbejdsgiverforening har ment at maatte afslaa en Anmodning fra Arbejdskommissionen om at ville anbefale deres respektive Medlemmer efter Opfordring at meddele Departementet saadanne Oplysninger, har man anset sig afskaaret fra at udsende Spørgeskemaer til de paagældende Aktieselskaber til direkte Besvarelse, idet et tilfældigt Antal Besvarelser ikke vilde være et fyldestgørende Grundlag for Undersøgelsen og kun betyde unødigt Ulejlighed for Selskaberne.

Man har derfor i det væsentligste maattet benytte det forhaandenværende, til dels meget mangelfulde og oftest i uensartet Form foreliggende Materiale, hvilket har bevirket, dels at Arbejdet ved Undersøgelsen i betydelig Grad er blevet forøget, dels at Sikkerheden af dennes Resultater ikke er blevet saa stor som ønskeligt, da man i mange Tilfælde, hvor direkte Oplysninger har manglet, har maattet benytte skønsmæssige Ansættelser.

Det benyttede Materiale stammer fra følgende Kilder.

1) Fra *Aktieselskabsregistret* er de til dette i Henhold til Aktieselskabsloven indsendte Aktieselskabsregnskaber velvilligt stillede til Raadighed for Departementet. Da Pligten til at indsende Regnskab ikke gælder for Selskaber, hvis Aktier lyder paa Navn, og som ikke har over 10 Aktionærer, har den egentlige Undersøgelse maattet indskrænkes til kun at omfatte en Del af de paagældende Aktieselskaber, omend, som det senere skal omtales, den betydeligste Del. Fra Regnskaberne er uddraget Oplysningerne om Selskabernes Aktiver og Passiver, ligesom som Regel Beløbene for udbetalt Udbytte, Tantième, Henlæggelser o. lign. har kunnet udfindes heraf. Derimod giver Regnskaberne kun ganske undtagelsesvis Oplysning om Forrentningen af den laante Kapital og om Udbyttet af Selskabets udenfor dets egen Virksomhed anbragte Kapitaler. Da Beløbene for Lønninger til Arbejdere og Funktionærer paa den overvejende Del af Regnskaberne helt eller delvis indgaar i en enkelt samlet Sum for Omkostninger, er Regnskabsmaterialet endelig ogsaa i denne Henseende for spinkelt at bygge paa.

2) Til Brug for den af Departementet gennem en Aarrække udarbejdede *Produktionsstatistik* indsamles der aarligt Oplysninger om Antallet af de i de paagældende Produktionsvirksomheder beskæftigede Arbejdere. Da Produktionsstatistikken ikke omfatter alle Industrigrene, og da Hovedvægten her er lagt paa den tekniske Virksomhedsenhed, ikke paa den økonomiske, kan det Antal Arbejdere, det enkelte Aktieselskab beskæftiger, ikke altid med Sikkerhed udfindes paa Grundlag af dette Materiale.

3) Fra *Dansk Arbejdsgiverforenings* Side har man imidlertid med stor Imødekommenhed været Departementet behjælpelig med at korrigere herved indløbne Fejl og med paa Grundlag af de saaledes foreliggende Oplysninger om det beskæftigede Antal Arbejdere at kalkulere den samlede udbetalte Arbejdsløn for de Grupper af Aktieselskaber, Undersøgelsen omfatter.